

Met God in de woestijn

door: Hugo Bouter

'Drie dagreizen trokken zij door de woestijn zonder water te vinden. En zij kwamen in Mara, maar zij konden het water van Mara niet drinken, omdat het bitter was. Daarom noemde men die plaats Mara (...) Daarna kwamen zij in Elim; daar waren twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen, en zij legerden zich daar aan het water'.

Exodus 15:22-27

De eerste woestijnervaringen

Nadat Israël uit Egypte was geleid, zong het aan de overzijde van de Schelfzee het lied van Mozes, de jubelzang van de bevrijding (Ex. 15:1-18). De Israëlieten waren verlost uit de slavernij, God had hun welgedaan. Het was begrijpelijk dat zij een lofzang zongen. In dat lied zongen zij reeds over het beloofde land dat zij zouden beërven en over het heiligdom dat God daar zou stichten. Maar zover was het helaas nog niet, eerst wachtte de reis door de woestijn.

In de woestijn zouden zij God gaan dienen, zoals Mozes tegenover Farao reeds had aangekondigd: 'Wij willen drie dagreizen ver de woestijn intrekken en de HERE, onze God, offers brengen, zoals Hij ons gezegd heeft' (Ex. 7:16; 8:27-28). Daarvan lezen wij echter niets in Exodus 15. Inderdaad trokken zij drie dagen door de woestijn, maar aan het brengen van offers kwamen zij niet toe. Dat gebeurde pas later bij de Sinai (Ex. 18:12; 24:3vv.). Noch bij Mara, noch bij Elim was er sprake van het brengen van offers. Integendeel, wij zien hier een morrend en klagend volk. Het loflied was verstomd. Zij vonden geen water in de woestijn. Dat was de eerste 'woestijnervaring', de eerste moeilijke les die het verlorne volk moest leren op de tocht naar Kanaän.

De woestijn is het land van de dood. Het is een dor en dorstig land, zonder water (Ps. 63:2). Het is een beeld van de wereld als het terrein dat het nieuwe leven niets te bieden heeft, het terrein waar wij worden beproefd (Statenvert.: verzocht). In de woestijn leren wij wie wijzelf zijn, maar ook Wie God is (Deut. 8:2-4). Wij leren daar gehoorzaamheid en vertrouwen op God. De ziel van de gelovige dorst daar naar God, ja, zelfs zijn vlees smacht naar Hem. Wij leren daar alles te verwachten van hemelse hulpbronnen. God Zélf voorziet ons in de woestijn van spijs en drank: brood uit de hemel en water uit de rots. Naast het manna waren er ook nog de kwakkels: in de avond gaf de Here hun vlees te eten en in de morgen volop brood. In verband met het manna vinden wij tevens de instelling van de sabbat (Ex. 16). Die heeft een diepe profetische en geestelijke betekenis: Er blijft nog een sabbatsrust

over voor het volk van God (vgl. Hebr. 4:9). Later vinden wij nog het twistwater van Massa en Meriba, alsmede de strijd met Amalek (Ex. 17:7vv.).

Dit waren de eerste woestijnervaringen van het volk Israël na de uittocht uit Egypte, volgens het bericht van Exodus 15-17. Wij hebben hier ook enkele nadere openbaringen aangaande de naam des Heren (Ex. 15:26; 17:15). Deze ervaringen hebben ons als nieuwtestamentische gelovigen heel veel te zeggen, o.a. over:

- (1) het lied van de verlossing, de jubelzang van de bevrijding (vgl. Rom. 8);
- (2) het manna, het brood uit de hemel;
- (3) het verborgen manna voor het aangezicht des Heren;
- (4) de sabbatsrust die overblijft voor Gods volk;
- (5) het water uit de rots;
- (6) de strijd tegen het vlees;
- (7) het hogepriesterschap van Christus.

De parallellen vinden wij met name in Romeinen, 1 en 2 Korintiërs, Galaten en Hebréeën, maar het voert te ver om dit nu nader uit te werken.

Na deze eerste ervaringen met God in de woestijn treffen wij de Israëlieten aan bij de berg Gods, de berg Sinai. Daar maakte de Here Zichzelf nader aan Zijn volk bekend, sloot Hij Zijn verbond met hen en gaf Hij hun Zijn wetten en inzettingen (Ex. 18-24). Hier werd ook de bouw van de tabernakel, een draagbaar heiligdom voor de God van Israël, voorbereid (Ex. 25-40).

Mara

Zoals gezegd was de allereerste ervaring dat men rondtrok door de woestijn zónder water te vinden. De tweede was die van het bittere water: het water van Mara, dat op wonderlijke wijze zoet werd doordat Mozes er een stuk hout in wierp. Wat een

teleurstellende belevenis moet dit voor de Israëlieten zijn geweest: toen zij na drie dagreizen eindelijk water vonden, bleek het bitter te zijn en konden zij het niet drinken! Mara (dat betekent 'bitterheid', vgl. Ruth 1:20) ontleende hieraan haar naam: '(...) zij konden het water van Mara niet drinken, omdat het bitter was. Daarom noemde men die plaats Mara' (Ex. 15:23). Wat een teleurstelling is het ook voor ons als de 'bronnen' waaruit wij menen te kunnen en te mogen drinken, bitter blijken te zijn!

Mara was eigenlijk de eerste echte test tijdens de woestijnreis. Het volk faalde en morde tegen Mozes. Zo bracht God aan het licht wat er in hun hart leefde: het beginsel van opstand, rebellie tegen Hem en tegen hun leidsman Mozes (Ex. 15:24). Morren of murmureren is een van de ergste zonden die er bestaan. In de vermaningen van Paulus in 1 Korintiërs 10 is het de laatste in een opsomming van vijf ernstige afwijkingen van Israël op de reis door de woestijn (1 Kor. 10:10).

De Here, uw Heelmeester

Dit toont aan hoe belangrijk het principe van gehoorzaamheid is tijdens de beproeving: het aandachtig luisteren naar de stem van de Here, het neigen van ons oor tot Zijn geboden en het onderhouden van al Zijn inzettingen. Als dat het resultaat is van de test, dan is het goed. Dan ondervinden wij de helende kracht van de Here te midden van de moeilijkheden. Dan ervaren wij dat Hij, de Here, onze Heiland, onze Heelmeester, is. Dit is een van de bekende samengestelde eigennamen van God: De HERE uw Heelmeester (Ex. 15:25-26). Enkele hoofdstukken verder komen wij er weer een tegen: De HERE mijn banier (Ex. 17:15).

Gods belofte is dan dat Hij ons geen enkele van de kwalen zal opleggen, die Hij de Egyptenaren — een beeld van de wereldlingen — heeft opgelegd. Als gelovigen vormen wij dan de grote uitzondering te midden van een wereld zonder God, evenals dat het geval was met het verlore volk Israël. De kwalen, de plagen van Egypte, spreken profetisch van de oordelen die nog over de wereld zullen komen tijdens de Grote Verdrukking. Het laatste Bijbelboek toont enkele treffende overeenkomsten met de plagen die over Egypte kwamen.

Wij herinneren ons dat tijdens de eerste plaag het water in bloed werd veranderd, zodat de Egyptenaren het water uit de Nijl niet konden drinken (Ex. 7:14-25). In de eindtijd zal het water ook ondrinkbaar zijn. De wateren zullen bitter zijn: de bronnen van het leven veranderen in bittere doodswateren. Het derde bazuinoordeel is namelijk dat er een grote ster uit de hemel valt op het derde deel der rivieren en op de bronnen der wateren. De naam van de ster wordt genoemd Alsem (dat betekent merkwaardig genoeg ook 'bitter'). Het derde deel van de wateren wordt dan

alsem en vele van de mensen sterven van het water, omdat het bitter geworden is (Openb. 8:10-11).

Wat is dan het redmiddel, het geneesmiddel voor het bittere water? Hoe kunnen wij ontkomen aan de plagen van Egypte? Het is veelzeggend dat de Here Mozes een [stuk] hout, een boomstam wees (zie de Statenvert. en de Engelse vert.). Precies hetzelfde woord wordt in Deuteronomium 21 gebruikt in verband met de doodstraf door middel van ophanging: '(...) maar gij zult hem dezelfde dag nog begraven, want een gehangene is door God vervloekt' (Deut. 21:22-23). Het bekende citaat van Paulus in de Brief aan de Galaten is aan deze passage ontleend: 'Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek der wet door voor ons een vloek te worden; want er staat geschreven: Vervloekt is een ieder, die aan het hout hangt' (Gal. 3:13).

Het verband met het kruishout is dus evident. Christus heeft Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen op het hout (1 Petr. 2:24). Toch moeten wij niet alleen aan de betekenis van het kruis als zodanig denken (hoe belangrijk dat ook is), maar evengoed aan de Persoon van Christus Zelf. Kort voor de kruisiging noemde de Here Jezus Zichzelf immers 'het groene hout' (Luc. 23:31). Wanneer wij het hout hier typologisch duiden, gaat het dus om 'Jezus Christus en die gekruisigd', om de woorden van Paulus te gebruiken (1 Kor. 2:2). Zijn Persoon en Zijn volbrachte werk op het kruis van Golgotha: dat is de remedie tegen elke kwaal, tegen elke plaag. Jezus Christus en die gekruisigd was o.a. het geneesmiddel voor de slechte situatie waarin de Korintiërs verkeerden en ook voor de dwaling waaraan de Galaten zich overgaven. Want ook aan hen was Jezus Christus als de Gekruisigde voor de ogen geschilderd (Gal. 3:1). Tot Hem moesten zij zich weer wenden, met Hem moesten zij opnieuw in een levende verbinding worden gebracht.

Het hout dat in het bittere water werd geworpen, maakte het water zoet. Zo werd het drinkbaar. Zo maakt ook de gedachte aan het lijden van Christus het bittere in ons leven zoet. Niets kan ons scheiden van de liefde van God, die Hij heeft bewezen in de overgave van Zijn geliefde Zoon. En niets kan ons scheiden van de liefde van Christus, die Hij heeft getoond in Zijn Zelfovergave op het kruishout. Inderdaad, de Here is onze Heiland, onze Heelmeester. Maar er was geen goedkope oplossing voor onze diepe nood, onze bittere ellende. Christus moest Mens worden en Zijn leven voor ons afleggen om ons het leven te kunnen geven.

Elim

Na Mara volgde de oase Elim (dat betekent 'bomen' — terebinten of palmen). In Elim dronk Israël volop van het water des levens: '(...) daar waren twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen, en zij legerden zich daar aan het water' (Ex. 15:27). Hier is de kudde van God aan rustige wateren gevoerd en ligt ze neer in grazige weiden (Ps. 23:2). Het is een volheid van weldaden, die God Zijn volk bewijst. Wat een groot

contrast met Mara! Hier in deze oase zijn louter zegeningen te vinden:

- (1) maar liefst twaalf bronnen om uit te drinken, dus voor iedere stam een bron;
- (2) de schaduw en de bescherming tegen de hitte van de dag door middel van zeventig palmbomen;
- (3) een veilige legerplaats aan het water ('Hij voert mij aan rustige wateren', Ps. 23:2).

Alles spreekt van Gods zorg voor Zijn volk. Alles getuigt van een volmaakte orde en rust. De getallen twaalf en zeventig vinden wij zowel in verbinding met Israël als met de Gemeente. Zoals er twaalf stamvaders voor Israël waren, waren er ook twaalf apostelen voor de Gemeente. Zij hebben het fundament van de Gemeente gelegd (Ef. 2:20). Er waren zeventig oudsten die in Israël een voorname plaats innamen (Ex. 24:1).

Vergelijk het latere sanhedrin, dat uit zeventig leden bestond plus de hogepriester. In het Nieuwe Testament vinden wij niet alleen twaalf apostelen die werden uitgezonden door de Heer Jezus, maar later volgde ook de uitzending van de zeventig (Luc. 10:1).

Wij staan nog steeds op het fundament dat de apostelen hebben gelegd. Wij laven ons nog steeds aan de bronnen die zij ons hebben nagelaten in het geïnspireerde Woord van God. Wij legeren ons nog steeds 'daar aan het water'. Het levende water blijft stromen voor ieder die gelooft. Wij rusten ook nog steeds in de schaduw, de veilige bescherming van de 'zeventig palmbomen': de oudsten en de vele gaven die de verheerlijkte Heer ons uit Zijn volheid geeft (Ef. 4:7vv.). Elim — deze oase in de woestijn is als het ware een voorsmaak van het beloofde land, de hemelse rust.

© Oude Sporen 2007